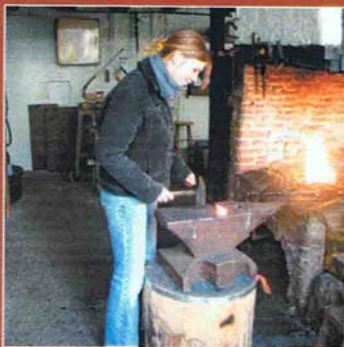
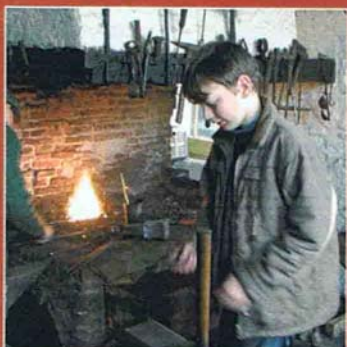

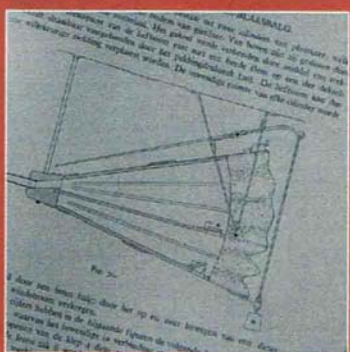
Stagiaire Willeke Scholten aan het baambeeld. Zij heeft de inrichtingsplannen heel deskundig 'in de computer' gezet.

Bert Korteweg is de jongste cursist die les kreeg van de heer H. Smit. Waarvoor onze dank.

Op de tussenzolder bevinden zich twee oude leren blaasbalgen. Ze zijn schoongemaakt en het leer is bewerkt met vet. Met dank aan Willeke. Op de voorgrond de 'normale' en op de achtergrond de cilinderblaasbalg.

Een pagina uit het Handboek voor Smeden met daarop een tekening van één van 'onze' blaasbalgen. De werking ervan is duidelijk af te lezen.

DE HOEFHAMER
MUSEUMSMEDERIJ ELBURG

HOEFHAMER

NIEUWS

Hoefhamer Nieuwsbrief • Behoud laatste smederij Elburg! • Juli 2006, nr. 2, jaargang 31

Hoefhamer Nieuws nr. 2

Beste donateur / vrijwilliger,

Zoals in het eerste nummer van Hoefhamer Nieuws al werd toegezegd, is nu het tweede verschenen en bij u thuis bezorgd. Ook deze keer vol wetenswaardigheden over de laatste smederij van Elburg.

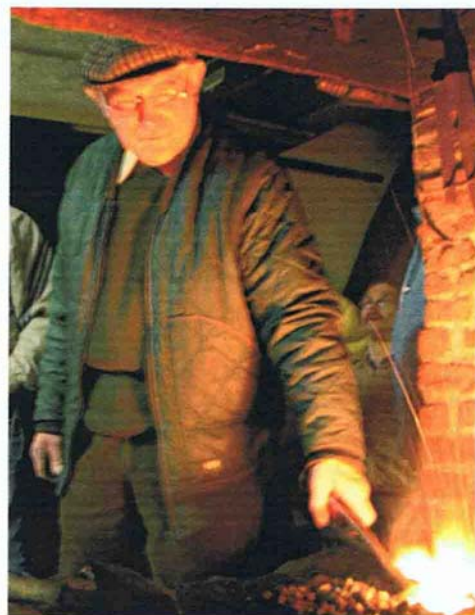
Plannen

De aloude smederij heeft sinds vorig jaar (deels) een andere functie: het is een 'museum-smederij' geworden, alhoewel het in de eerste plaats een werkplaats blijft waar wordt gesmeed. Maar toeristen en passanten mogen binnen komen om het oude ambacht te bewonderen, om op de tussenzolder iets te lezen over de geschiedenis van het smidsambacht en de smederij en om oude blaasbalgen te bedienen en op de verdieping zich te verbazen over fraai gesmede voorwerpen en andere zaken. Tenminste dat is het doel dat het bestuur voor ogen heeft maar dan moet het gebouwtje wel enigszins worden aangepast.

Dit gebeurt in twee fasen.

Eerst wordt de begane grond aangepakt. Direct na de bouwvak begint aannemersbedrijf Den Besten met de restauratie van de gemetselde smidse, met het verstevigen van de tussenzolder en het aanbrengen van een behoorlijke trap naar de verdieping. Tevens wordt er van oude planken een passend aanrechtje gemaakt en een bergkast onder de trap. Gelukkig neemt de eigenaar, vereniging Hendrick de Keyser, een belangrijk deel van de kosten voor haar rekening, de rest moeten we zelf ophoesten.

Voor de museale inrichting van de tussenzolder en de verdieping (verbetering vloer en verlichting, tentoonstellingsborden en vitrines) is inmiddels een beroep gedaan op een aantal landelijke fondsen. In het najaar gaat er - in het kader van de cult. hist. projecten elburg - ook een verzoek om financiële steun naar de provincie Gelderland. Zodoende hoopt het bestuur voldoende gelden te genereren om in 2007 de tweede planfase te kunnen laten uitvoeren. Vrijwilligers zijn intussen begonnen met het aanbrengen van een aantal verbeteringen: de bankschroeven op de werkbank zijn opnieuw vastgezet, er is een nieuwe slijpsteen geplaatst

Vrijwilliger H. Smit houdt (bijna) iedere vrijdagmiddag het vuur brandend. Wie neemt een ander dagdeel voor zijn/haar rekening?

en er wordt gewerkt aan het herstel van de blaasbalgen. Ruim voor OMD 2006 hopen we een en ander afgerond te hebben.

OMD 2006

Tijdens Open Monumentendag 2006, die op 9 september a.s. wordt gehouden, vinden er in en nabij de smederij meerdere activiteiten plaats:

- Vanzelfsprekend zal het smidsvuur branden dat het een lieve lust is;
- In de smederij worden verschillende demonstraties gegeven, zoals het fabriceren van kachelpijpen;
- In de loop van het jaar zijn er allerlei voorwerpen gesmeed zoals haakjes, kachelpoken, krammen en natuurlijk de bekende 'vreugde-wippers'. Ook zijn er plantensteunen, tuinlampjes, vogelrinkbakjes e.d. gemaakt. Al deze producten zijn te koop in een kraam op de stoep voor de smederij. Door aankoop steunt u de smederij. Van harte aanbevolen.
- In de Rozemarijnsteeg (naast het Gruithuis) worden waarschijnlijk paarden beslagen. Deze plek is gekozen omdat daar in het verleden ook al een hoefsmid actief was.

Al met al genoeg reden om op 9 september even door de Smedestraat te lopen. Te meer omdat onze donateurs een gratis consumptie krijgen en korting op de aanschaf van diverse voorwerpen.

Donateurs

Inmiddels zijn ruim tachtig personen donateur van de Stichting tot instandhouding van... Dat is een heel behoorlijk aantal. Het bestuur heeft zich als doel gesteld voor het eind van dit jaar de honderdste donateur te begroeten. U kunt daarbij helpen door familie, vrienden, burens en kennissen te attenderen op de stichting en op de doelstelling, te weten het behoud van onze unieke smederij! Er zijn nog een groot aantal donateurs nodig. Penningmeester Ben van Eerde heeft berekend dat ruim tweehonderd donateurs nodig zijn om de smederij definitief van de ondergang te redden. Dankzij eenmalige giften hebben we enige respijt maar bij gelijkblijvende inkomsten zijn we in 2009 weer terug bij af. Laat dat niet gebeuren !!!

Vriendelijk verzoek

Wilt u uw jaarlijkse bijdrage á €15,00 of meer, voor zover dit niet is gedaan, z.s.m. overmaken op bankrekeningnummer 93 82 21 051 van de SNS Bank t.n.v. Stichting smederij Elburg. Bij voorbaat dank.

Eligius, 590 - 660

Zoals veel beroepsgroepen hebben ook de smeden een heuse patroon- of schutshelge, te weten Eligius of Eloy. Omstreeks 590 werd Eligius in Chaptelat bij Limoges (Fr.) geboren. Toen Eligius' moeder zwanger van hem was, zag ze in een droom een adelaar tot driemaal toe iets tot haar roepen. Aanvankelijk sloeg ze er geen acht op maar toen ze vlak na de geboorte in levensgevaar verkeerde, werd er een geestelijke ontboden om voor haar te bidden. Hij duidde de adelaarsroep als een voorspelling. Ze had een heilig kind gebaard, dat zou opklimmen tot een hoogstaande, kerkelijke prelaat. Daar zag het aanvankelijk helemaal niet naar uit. Eligius werd gewoon handwerksman, eerst hoefsmid en later goudsmid en muntmeester. Hij trad als zodanig

in dienst van het Merovingische vorstenhuis. Hij ontwierp en sloeg munten, vervaardigde reliekschrijnen, bustes en smeedde een gouden zetel voor koning Dagobert I. Van deze zetel staat nu nog een replica in het Louvre en je kunt in Franse meubelmakerijen nog steeds 'Dagobertstoelen' kopen.

Heiligenbeeld (16e eeuw) van Eligius met in de linkerhand een aambeeld met daarop een hamer. De staf in de rechterhand ontbreekt.

Men zegt dat Eligius de benodigde hoeveelheid goud voor de zetel op wonderbaarlijke wijze vermenigvuldigde om zodoende het restant stiekem aan de armen te geven.

Na de dood van Dagobert in 632 verliet Eligius het hof omdat hij zich, indachtig de voorspelling aan zijn moeder, geroepen voelde tot het priesterschap. Hij stichtte het klooster Solignac, werd tot priester gewijd en bracht het zelfs tot bisschop van Tours en van Noyons. Van hieruit ondernam hij de kerstening van Vlaanderen, stichtte nog vele kloosters, kocht slaven vrij en voelde zich niet te voornaam om zo nu en dan zijn oude beroep uit te oefenen. Toen hij eens een onwillig paard moest beslaan, hakte hij het been af, zette het ijzer aan de hoof en vervolgens het been weer aan het paard.

Overigens bestaat er een variant op deze wonderbaarlijke werkwijze: Eligius zou een knecht hebben gehad die het paardenbeen afsneed, besloeg en weer aanzette. Deze knecht zou Christus zelf zijn geweest!

Ook in de afgelopen periode ontving het bestuur een aantal schenkingen: twee boekwerken en ouderwetse krambanden.

Schenkeningen

In de afgelopen periode heeft het bestuur een drietal schenkingen mogen ontvangen:

- De heer R. Spaan schonk het standaardwerk 'Handboek voor Smeden' door P.G. van Dongen.
- Ook kregen we het leerboek 'Gereedschappen en gereedschapswerktuigen' en...
- ... een setje originele Simson Krambanden, te gebruiken voor reparatie van klompen maar ook voor allerlei andere gebruiksvoorwerpen. Waarvoor onze hartelijke dank!

De smederij van Pleiter (anno 2006), die inmiddels uit het straatbeeld is verdwenen. Doodzonde toch?

Smederij Pleiter afgebroken

Smederij De Hoefhamer is de laatste van de binnenstad maar zo langzamerhand ook van de hele gemeente Elburg. De ruim honderd jaar oude smederij van Pleiter in Oostendorp is afgebroken en vervangen door een moderne woning. Hiermee is één van de weinige nog karakteristieke gebouwtjes van Oostendorp uit het straatbeeld verdwenen. Als gevolg van deze jammerlijke sloopwoede wordt 'De Hoefhamer' steeds unieker.

De familie Pleiter voor de smederij-winkel in Oostendorp (omstreeks 1920).

Hoefsmid A. Zoet had ooit een smederij in de Rozemarijnsteeg.

DE HOEFHAMER

MUSEUMSMEDERIJ ELBURG